

VÁCHARTYÁN

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
2017.

1 Váchartyán bemutatása

2 Örökségünk

3 Eltérő karakterű településrészek

4 Ajánlások - Építészeti útmutató

5 Közterületek településképi útmutatója

6 Jó példák

7 Műszaki berendezések

Polgármesteri köszöntő

Tisztelt Lakosság, tisztelt Érdeklődők!

Lakókörnyezetünk színvonala életünk minőségének egyik legfontosabb feltétele.

Jelen Településképi Arculati Kézikönyv a település védelméről szóló törvény előírásai alapján, annak érdekében jött létre, hogy a településképi esztétikus tervszerű létrejöttét, segítse és támogassa.

A kézikönyvben meghatározásra kerültek, a településképi jellemzők, a minőségi formálásra vonatkozó javaslatok, továbbá a településképhez illeszkedő építészeti elemek, melyek irányt mutatnak az építkezni szándékozóknak.

Fontos, hogy minél több helyi lakos részt vegyen Váchartyán építészeti és természeti értékeinek megőrzésében, ugyanis a hosszú távú védelem és fejlődés csak így biztosítható.

A kézikönyv, és az erre alapuló településképi rendelet, segít abban, hogy az itt élők őrizzék meg a hagyományaikat, vigyázzanak értékeikre és ismerjék községünk történetét, tudjuk, hogy az örökségvédelem a helyi közösségek feladata, és ezt a feladatot mi büszkén örömmel vállaljuk.

A bemutatott múltunk példaként szolgál a jelenben és a továbbiakban, irányt mutat a jövőre nézve is.

A kézikönyv, nem egy lezárt dokumentum, hanem egy nyitott, folyamatosan újuló a változtatásokat megjelenítő kezdeményezés.

Bízom benne, hogy Váchartyán olyan esztétikus, élhető település ahol mindenki jól érzi magát és minél többen válasszák ezt a földrajzilag is gyönyörű helyet otthonuknak.

Az építkezéshez és az otthonteremtéshez sok sikert kívánok.

Fogadják szeretettel a település új oldalait is megmutató kiadványunkat.

Tisztelettel: Koblász Sándor
polgármester

VÁCHARTYÁN
TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
2017.

Váchartyán Pest megye északkeleti részén, a Váci járásban helyezkedik el. Vácduka, Kisémedi, Váckisújfalu, Őrbottyán, Vácrátót, valamint Csörög fogja közre a közel 1800 fős települést. A község nagyszerű közúti elérhetősége mellett szorosan bekapcsolódott az ország vasúti közlekedésébe, több vonalon is megközelíthető a tőle 30 km-re fekvő főváros, Vác, és Aszód irányából.

A Nyugati-Cserhát vidékén, a Kosdi-dombság nevű kistájon fekvő település kiváló termőterületekkel rendelkezik. Gazdaságán belül egykor kiemelkedő volt a primer szektor, a gyümölcs-, szőlőtermesztés máig meghatározó a lakosság életében.

A falu több ezer éves múltra tekint vissza, Kr. e. 1900-900 körül is létezett már a település. Az első írásos említése 1227-ből származik, neve pedig a harka, horka, karcha szóból ered, amely az államalapítás előtti magyar törzsszövetség harmadik legmagasabb méltóságát jelenti.

Hartyán 1325-ben a Rátóti család kezéből a Micsk bán tulajdonába került, majd a 15. században Zsigmond király adományozta Miklós váci püspöknek.

A török pusztítást kiheverve a község újratelepült, megkezdődhetett az „új falu” kiépítése. Az 1948-49-es szabadságharc idején orosz főhadiszállásként szolgált, melynek emlékét néhány utcanevtábla máig őrzi.

A múlt század végén Kisémedivel és Püspökszilággyal alkotott nagyközséget, 1990-ben pedig megalakult önálló polgármesteri hivatala.

Váchartyán mai településszerkezete a hagyományos, egyutcás falu fejlődési vonalán alakult ki. A főút melletti zöldsáv napjainkban már a településszerkezet fontos értékét képviseli.

A település gazdag építészeti örökségekben, valamint régészeti lelőhely is található területén.

A község arculatát meghatározza a Fő út tengelye, de jellegzetességét mégis domborzati viszonyai, fekvése, természeti környezete adják. A dombra menő kanyargós utcák panorámája és a patak-part menti élővilág mellett a műemlék kastélyok – a Gosztonyi, és Rudnay-kastély – határozzák meg a falu különleges karakterét.

A településen pezsgő közösségi élet folyik, színesítve ezzel a lakosság mindennapjait.

A fiatalok, és a sportolni, kikapcsolódni vágyók szívesen keresik fel a község határában fekvő sportpályát, amelynek fejlesztését, karbantartását szíven viseli a település.

A hartyániak büszkék hagyományaikra, szívesen ápolják a múltbéli szokásokat.

Minden évben megrendezésre kerül a Nyári fesztivál, valamint a Szüreti felvonulás, amelyek amellet, hogy bepillantást engednek a helyi kultúrába, hangulatos szórakozási lehetőséget kínálnak az idelátogatóknak.

Védett természeti értékek és tájvédelem

Váchartyán a Gödöllői-dombság, a Cserhát és a Pesti síkság találkozásánál fekszik. A tájat a környező dombok erdőségeinek, a szántó- és gyepterületek mozaikszerű váltakozása jellemzi. Számos kiemelt táji és természetvédelmi érték található a településen, ezeket egy 2010-ben készült egyedi tájérték felmérés tartalmazza.

A tájképileg fontos értékek többek között:

- Váchartyántól északi erdős területen egy ex lege védett földvár,
- a településtől északi és délkeleti irányban tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület,
- a patakmenti területek pedig az Országos Ökológiai Hálózaton belüli ökológiai folyosót képeznek, azaz a védett természeti területek közötti átjárhatóságot biztosítják az állat- és növényfajok számára.

A környék növénytakaróját az Északi-középhegység flórávidék nógrádi flórajárásának jellemző növénytársulásai, az erdőtársulásokon kívül homoki gyepek, a patak-parti területek mentét pedig nádas-sásos társulások, galériaerdők alkotják.

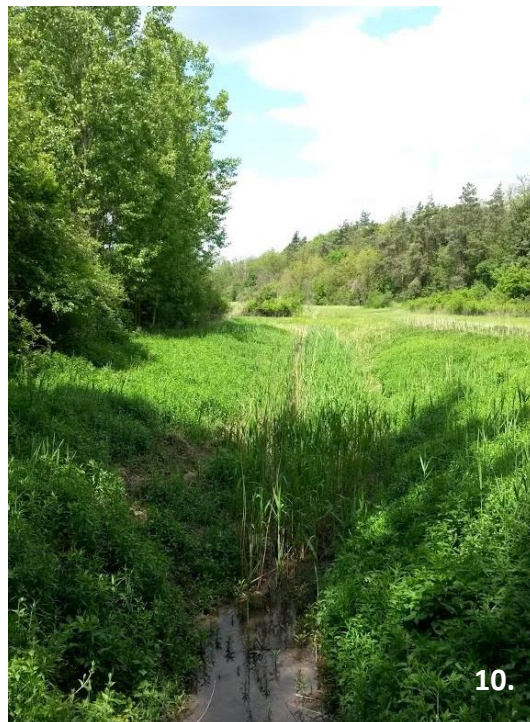
Patak menti területek

Váchartyán a Hartyán- és Bara-patakok vízgyűjtő területén helyezkedik el. A patakok vize a Dunába tart, összegyűjtve a környező földekről, és a települési vízelvezető árkokból a csapadékvizet.

A patakok medre – főleg a nem beépített területeken – növényzettel erősen benőtt és eliszaposodott.

Tájképi szempontból meghatározók a település területén átfolyó patakok, amelyek hozzájárulnak a környék vegetációjának kialakulásához is.

A patak mentén található vízparti flórát nádas, fűz- és nyár-társulások alkotják.

Római katolikus templom

Váchartyán 13. századi római katolikus temploma román stílusban épült, amelyet az 1700-as évek végén barokk stílusban alakítottak át. A Szent István király tiszteletére felszentelt istenháza a falu közepén magasodik, köszöntve a községbe érkezőket.

Református templom

A Fő utcán álló református templom copf stílusban épült a 18. században, azonban tornyát csupán évekkel később emelték. Hosszas átalakítások után mai formáját az oszlopos bejáratí elem, a porticus elkészültével nyerte el. Hazánk legidősebb orgonája falai között található.

Rudnay-kastély

12.

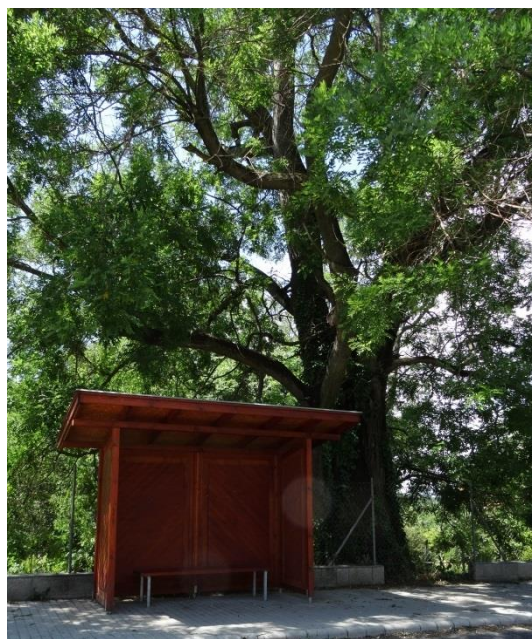
13.

A Rudnay-kastélyt 1802-ben a Gosztony család építtette egy francia építész, Isidore Canevale tervei alapján. A gazdag copf díszítésű épület kora klasszicista stílusú, oldalán ma is több helyen megcsodálhatók az egykori pompás falfestések egyes részletei.

Gosztonyi-kastély

A megközelítően 200 éves Gosztonyi-kastély klasszicista stílusban épült, melyet később eklektikus stílusban alakítottak át. Az épület egészen az 1900-as évek közepéig a Gosztony család birtokában állt, ekkoriban még páratlan szépségű kert tartozott hozzá. Az egykori kastélyépület napjainkban a Napközi Otthonos Óvoda és Konyha lenyűgöző otthonaként szolgál. A kastélyépülettel szemben az út túloldalán álló idős kőrisfák egyedi tájértéket képviselnek.

Táncsics utcai pincesor

A Táncsics utcai pincesor a lakosok gazdasági tevékenységének egykori fontos színtere. A területen folyó szőlő- és borkészítés jelentős volt a gazdaságban, a helybéliek egyik fő megélhetési formáját jelentette.

A ma már helyi védelmet élvező épületek elvarázsolják az ide látogatókat, a falusi turizmus kedvelőinek páratlan kirándulási lehetőséget teremtve egyedi megjelenésükkel.

Kálvária és temető

A Szent István Király Templomtól indulva, a Kántor közön végighaladva járhatjuk végig a Kálvária stációit, amelyek felvezetnek a temetőig.

A temető a település legmagasabb pontján fekszik, csodálatos panoráma tárul innen a szemlélő szeme elé.

A szépen fásított temetőkertben jellegzetes padok szolgálnak ülőhelyül.

A temetőből csodálatos kilátás nyílik a községre, és a környező szántóföldekre.

A könyvtár előtt áll az 1936-ban emelt és 2001-ben felújított **Hősi emlékmű**, amelynek talapzatán a község első világháborús áldozatainak névsora olvasható egy márványtáblára vésve.

A római katolikus templom kertjében áll **Szent István király** fából faragott szobra.

Fő út- utcakép a római katolikus templommal. Itt alakult ki az egykori település mag.

Földvár

A község Aszód felé vezető főút melletti határában, a Várhegy nevű dombon ismeretlen körülmények között keletkezett kisméretű vár vagy őrtorony alaktalan maradványai láthatóak.

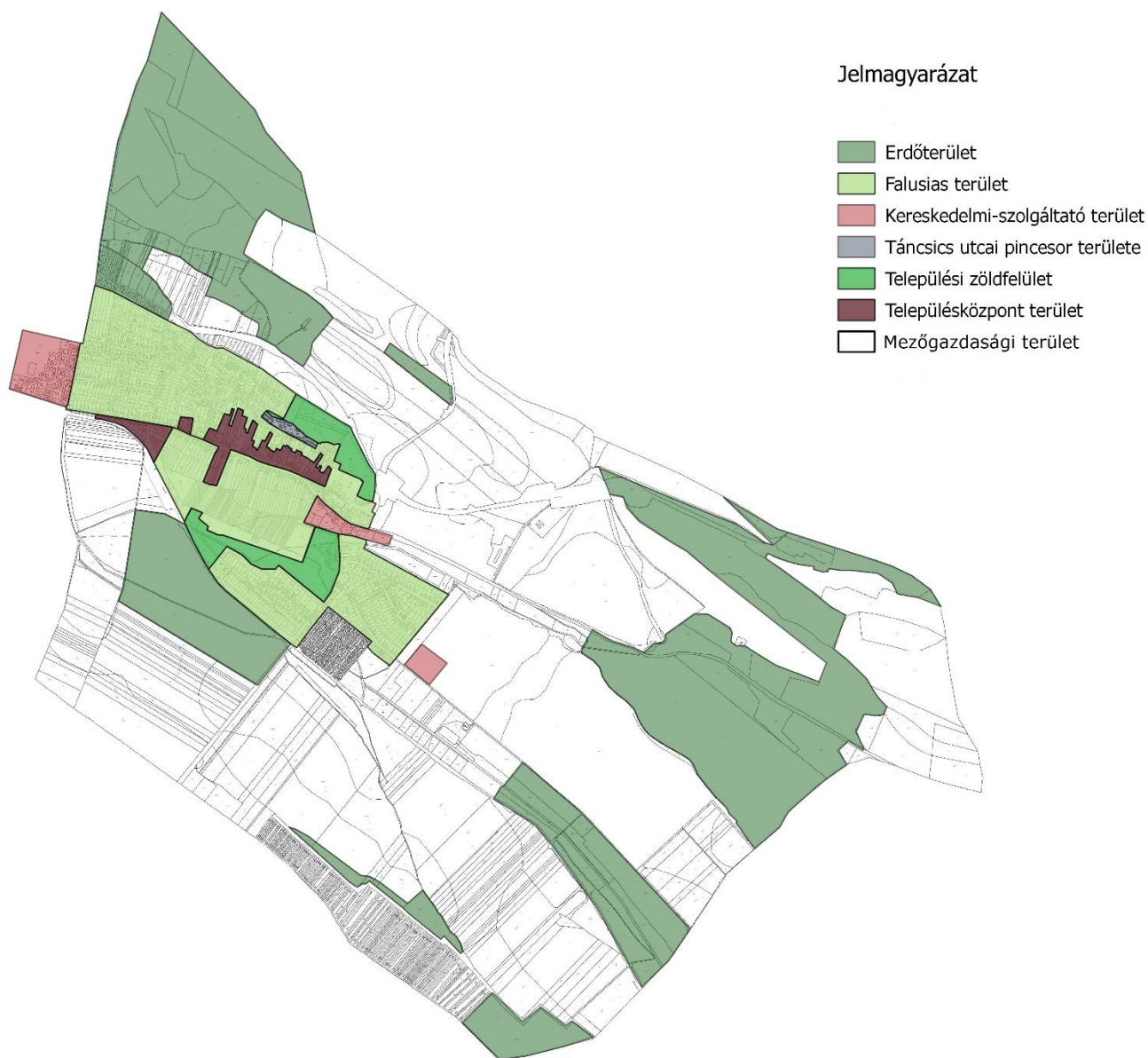
A helybéli református lelkész, Földvár László, 1901. évi levelében szerepel, hogy 1227-ben egy vár állott ezen a helyen, melynek romjai még a 19. század végén is álltak. Arról nincs adat, hogy milyen körülmények között vált rommá.

Az 1976 közepén végzett régészeti ásatások során. kőépítkezésnek nem találták nyomát, de számos patics- és gerendaépítkezésre utaló lelet került elő. A földvár keletkezése az előkerült leletanyag alapján a 12. század második felére, pusztulása a 14. század második felére tehető.

Vasútállomás

A hangulatos vasútállomás épület a 20. század elején épült, peronján szép vadgesztenyefákkal. Az épület később, a váróterem bejárata felől boltíves tornácos bővítést kapott. A falsíkból kissé előreugró megfigyelőhely a forgalmi iroda, szintén utólagos hozzáépítés.

A táji értékeket és az épített környezetet figyelembe véve hét különböző karakterű területre határolható le a település, melyek közül három az intenzívebben beépíthető területeket öleli fel.

Településközpont terület

- Fő út 7-97., 94-100., 106-110.
- Vasút utca
- Dózsa György utca 11-19.
- Kántor köz 1.

Falusias területek

- Dobó István utca
- Petőfi utca
- Bercsényi utca
- Rákóczi utca
- Botond út
- Árpád út
- Nyár utca
- Tél út
- Tavasz utca
- Ősz utca
- Halászi Károly út
- Fény utca
- Honfoglalás út
- Béke út
- Nefelejcs utca
- Temető utca
- Táncsics utca 1-53, 8-14,
- Fő út

Településközpont terület

A településközpont a katonai térképeken is megfigyelhető eredeti településmag köré szerveződött, a Fő út mentén fokozatosan kialakult terület. A község vallási épületein – római katolikus és református templomok és közösségi házak – kívül, e területen található a település intézményei, az Apáczai Csere János Általános Iskola, az óvoda a Polgármesteri Hivatal, a Rendelő, Posta, a Községi Könyvtár, de itt lelhetők fel üzletek, és a gyógyszertár is.

A könyvtár mellett áll a Hősi emlékmű, amely az I. világháborús áldozatok emlékét őrzi. Az egyutcás falvakhoz hasonló módon a hosszú, keskeny telkek, az utca vonalára merőleges gerincű, utcafronton álló, előkert nélküli épületek a meghatározók. A településközpont területén régi épületek, a népi építészet néhány motívuma –pl. faoszlopos tornác faragott fa-motívumokkal, téglaromzat- is megtalálható. A területen az épületállományban folyamatos átalakulás figyelhető meg.

Falusias lakóterület régi és új épületekkel

A település lakott területeinek nagy része a falusias karakterű területhez sorolható. A falusias lakóterületen belül a lakóépületek megjelenése vegyes képet mutat, régi, felújított és új épületek váltakozva követik egymást, csupán az utcakép szempontjából figyelhető meg némi eltérés a település régebbi és újabban kiépült területei között, de a település karakterében nem jelent számottevő különbséget, hogy a Fő úttól északra fekvő területen kanyargós, keskenyebb utcák, az újabb részeken szabályosabb utcahálózat figyelhető meg.

Az 1960-as években épített sáttortetős kockaházak mellett a többszintes családi házak egyaránt szép számban fellelhetők a területen. A falusias lakóterület egyes részein – pl. Nefelejcs utca, Fény utca – főleg újjépítésű, emeletes családi házak is épültek.

Táncsics utcai pincesor területe

A Táncsics utcai pincesor egyedi megjelenésű, karakteres arculati eleme Váchartyánnak. A pincék a temetődomb oldalába épültek, a település lakóinak gazdasági tevékenységének kiszolgálására. A pinceépületek szoros egymásmellé telepítésének magyarázata, hogy a településközpont közelében itt található az egyetlen olyan magasabban fekvő terület, ahová pincéket lehetett mélyíteni. Egyedi megjelenése, településszerkezeti jellegzetessége miatt helyi védelmet kapott.

Kereskedelmi, gazdasági, szolgáltató terület

A 2105 sz. főút mentén, település nyugati és keleti határán alakultak ki egységes kereskedelmi-gazdasági-szolgáltató területek. A község nyugati felén, az egykori Volán telephelyen található a benzinkút, gumiszervíz, valamint különböző üzemek és raktározó cégek telephelyei. A Főút mentén, a község keleti határán pedig műhelyek és faterlep működnek. A kereskedelmi szolgáltató területen fontos a megfelelő tájbaillesztés, a raktár- és műhelyépületek takarása növényzettel.

Települési zöldterületek

A községen nagyobb, egybefüggő zöldterületei a sportpálya, a temető, a Rudnay-kastélyt övező egykori park és az egykori Gosztonyi kastély –ma községi óvoda – parkjának területe.

Erdős karakterű terület

A település területén az erdős területek aránya aránylag alacsony a mezőgazdasági területekhez képest. Az erdőterületeket naggyobbrészt ültetett akác- és fenyőerdők, a környékre jellemző természetes erdőket pedig tölgy- és kőrises társulások alkotják.

A mezőgazdasági területeket ültetett erdősávok tagolják, jellemzően akác, néhol kanadai nyár állománnyal.

Mezőgazdasági terület

A településen szántóföldi növények termesztésére szolgáló táblák, rétek és legelők alkotják a mezőgazdasági karakterű területeket.

A szántóföldi táblákat dűlőutak szegélyezik, a mikroklimatikus tényezőket nagyban javítják a mezővédő erdősávok.

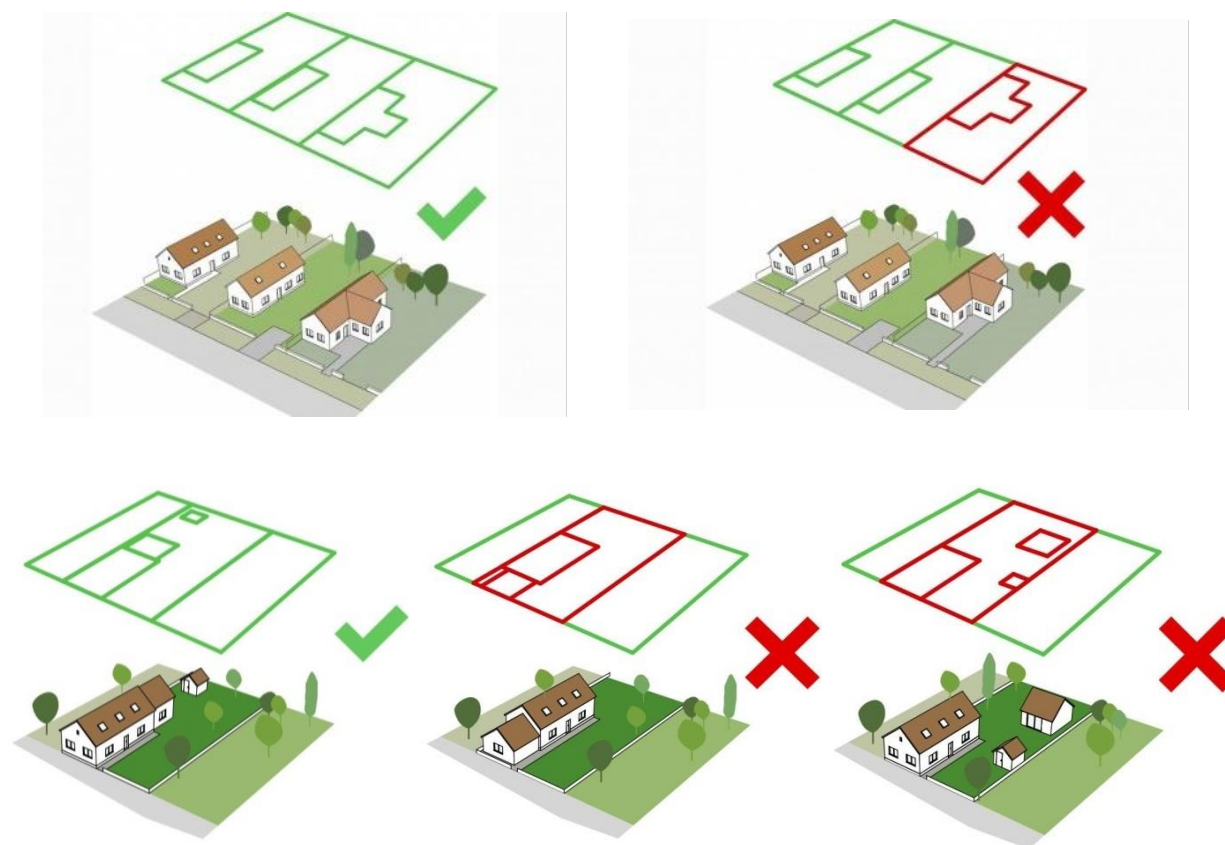

Településközpont és falusias lakóterületek

Ajánlásokként olyan szempontokat fogalmazunk meg Váchartyán község falusias és településközponti karakterű lakóterületére, amelyek befolyásolhatják a településkép alakítását. Az épületek telepítése, homlokatzképzése, színvilága mellett, a kerítésekre, a kertekre, az utcaképre és a közterekre vonatkozóan is javaslatot tesz ad a fejezet. Újépítéskor, felújításkor érdemes figyelembe venni a javaslatokat, a településkép védelme és javítása érdekében.

Telepítés

Új lakóház elhelyezésénél fontos a telek adottságainak, a terepviszonyainak figyelembe vétele, a környező lakóházak telepítéséhez való alkalmazkodás. Az elhelyezés és tájolás az utcában lévő épületekkel összhangban történjen.

Épületet bővíteni, melléképítményeket a főépület mögött, annak takarásában szintén oldalhatáron álló beépítési móddal javasolt elhelyezni. Melléképületet, alárendelt funkcióját figyelembe véve a főépülethez alkalmazkodó tetőformával, azzal azonos vagy kisebb léptékben javasolt kialakítani.

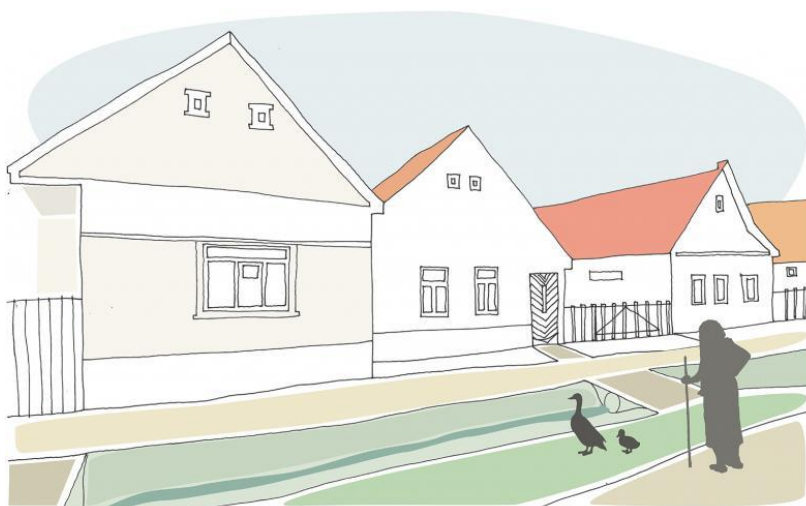
Épületmagasság

Új épület elhelyezésekor figyelembe kell venni az utcában jellemző épületmagasságot, attól jelentős eltérés nem javasolt.

Az egységes összkép kellemesebb a szemnek, ezért érdemes az új építésű, vagy felújítandó épületek esetében az utcában jellemző szintszámot (földszint vagy földszint tetőtér beépítéssel) figyelembe venni, a Helyi Építési Szabályzatban előírt építménymagasságok betartásával együtt.

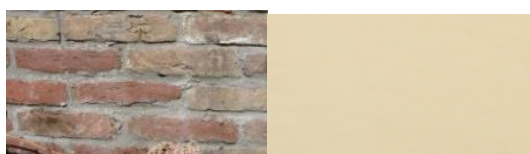
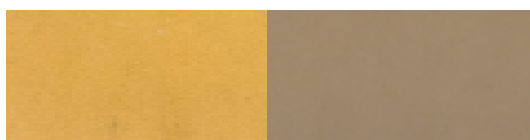

Anyaghasználat, színek

Váchartyán épületeinek homlokzatszínezésére jellemző a hagyományos, visszafogott, nem hivalkodó színek - fehér, a halványsárga, sárga, és a földszínek - alkalmazása. E színek harmóniát sugallnak, érdemes alkalmazni őket. Az élénk, erős, kirívó színárnyalatok használata nem javasolt, az arcukat megbontását eredményezné.

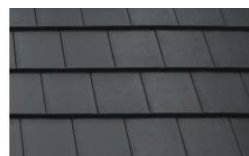
A színek használata során, mind a tetők, mind a homlokzatok tekintetében, az utcában előforduló jellegzetes színek és azok legfeljebb 3-4 árnyalattal sötétebb vagy világosabb változatának használata javasolt. Több szín használata esetén egymással harmonikus egységet alkotó színeket javasolt használni.

Az építéshez, felújításhoz használatos anyagok, színek kiválasztásánál törekedni kell a településen hagyományos, és természetes anyagok és színek használatára (tégla, fa, vakolat).

Régi építésű épületeknél, a meglévő díszes deszkaoromzatot, valamint a téglahomlokzatot javasolt megtartani, felújítani.

Újépítésű épületek homlokzatainál szintén a természetes anyaghasználat a kedvezőbb, vakolat, mészkő, tégla, fa felhasználásával, illetve ezek kombinációjával harmonikus hatást érhetünk el.

A településen a tetőfedés jellemző anyaga főként kerámia cserép.

Újépítésnél és felújításnál javasolt a mikrokörnyezetben jellemző színű és formájú cserepek alkalmazása.

Kerülendő a nem természetes színű és anyagú cserepek használata.

Tetőforma és hajlásszög

A meglévő épületek közé épülő új épületeket, vagy a felújított épületeket a környező lakóépületekhez illeszkedő tetőhajlásszöggel 25-45 fokkal célszerű megépíteni.

A túl magas illetve túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek (alpesi, illetve lapos tetős házak) nem illeszkednek a településképbe, ezért alkalmazásuk nem javasolt.

Homlokzatok, nyílászárók

Az épületek homlokzata az épületek arca: a homlokzatok összképe az utcakép és a településkép szempontjából is meghatározó.

Ajánlott néhány szempont betartása a homlokzatok kialakításánál és nyílászárók kiválasztásánál:

- A területen új építésnél, vagy felújításnál a homlokzatok kialakításakor törekedjünk a hagyományos arányok, a nyílásrend megtartására.
- A homlokzat díszítése elsősorban természetes anyagokkal történjen.
- A nyílászárók kiválasztásánál a hagyományos két, vagy háromosztatú, lehetőleg fa ablakok és fa ajtók használata illeszkedik az arculatba.

Kerítések

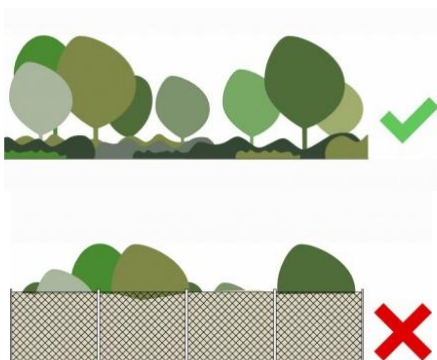
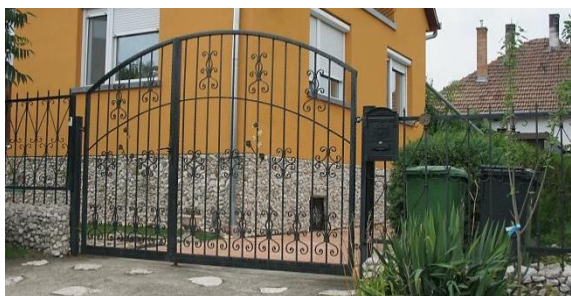
A közterületek felé néző kerítések megjelenése jelentősen befolyásolja az utcaképet és településképet. A teljesen tömör, zárt kerítések vizuálisan szűkítik a teret, ezért a településen az **áttört kerítések használata javasolt**, belátás ellen a kerítés mellé őshonos fajokból kialakított sövény, vagy cserjesor telepíthető.

A kerítések színhasználatánál a **természetes, föld színek használatára**, valamint a lakóépület színével való összhang megteremtésére kell törekedni.

Anyaghasználatban elsősorban a vas, fa, kő, téglá, anyagok természetes színeinek megtartása alkalmazása ajánlott, a lábazat esetén a beton használata is elfogadható. Kerítésként természetes, fás szárú **növényekből kialakított térhatároló kiültetés** is alkalmazható. Térhatároló sövény telepítése esetén a lombhullató cserjefajokat célszerű előnyben részesíteni.

Télen is mutatós, tájba illő, a településképet pozitívan befolyásoló sövények kialakítása is lehetséges, lomblevelű örökzöldek telepítésével, mint például a japán kecskerágó, kerti mahónia, julián borbolya, mirtuszlonc.

A telken belüli kerítések esetén áttört és élő sövénykerítés alkalmazása javasolt.

Kertek

A község arculatában jelentős szerepet kapnak a lakóházakhoz tartozó kertek és az lakóházak előtti zöldfelületek. Az eredeti településrag lakóházaihoz hagyományos felosztású kertek tartoznak, amelyek virágoskertből, gyümölcsös- és konyhakertből, esetleg baromfiudvarból állnak. A haszonkertek jelentősége csökkenőben van, előtérbe került a díszkert funkció.

A kertek megfelelő kialakítása segítséget nyújt az épületek tájba illesztésében, javasoltan az adottságaihoz illő, őshonos növényfajok alkalmazásával. Az alábbi szempontokat érdemes figyelembe venni a kertek létrehozásakor:

- Az üres telekre telepített növények csak sok év elteltével nyújtanak kellemes látványt, ezért a telek rendezésekor **a lehető legtöbb (fás szárú) növényt ajánlott megtartani**
- Az **idős fák megőrzése** (amennyiben nem kiszáradt, vagy beteg példányról van szó) rendkívül fontos, mivel időben hosszú folyamat egy nagy árnyékot adó, szép példány pótlása.

- Az épület **tervezésével párhuzamosan**, azzal összhangban javasolt a **kert, a külső tér kialakítását megtervezni** – lehetőség szerint szakember bevonásával.
- Burkolt felületek kiválasztásánál törekedjünk a **vízáteresztő burkolat** alkalmazására (tégla, fakocka, terméskő, kavics), hogy az esővíz minél inkább a talajba szívároghasson.
- Ahol az utcaszélesség nem engedi meg utcai fasor telepítését, ott **az előkertbe, a kerítés mellé ültetett, utcára kihajló szép fa** is kifejtheti a pozitív árnyékoló hatást.
- Számos esetben egy kerítésre felfuttatott virágos **kúszónövény** is hangulatos arcuati elemként jelenhet meg.

Táncsics utcai pincesor területe

A helyi védettséget élvező pincesoron építési tevékenység csak felújításra, állagmegóvásra korlátozódhat. A terület egységes arcuati megőrzése érdekében, felújításkor figyeljünk az alábbi szempontok figyelembe vételére.

Épületmagasság, tetőforma

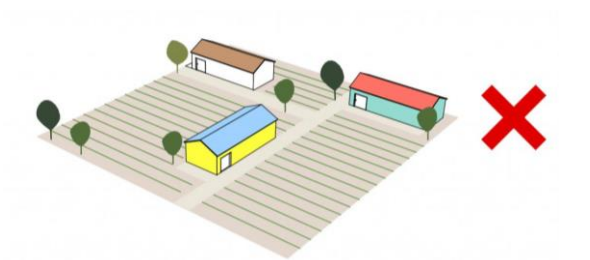
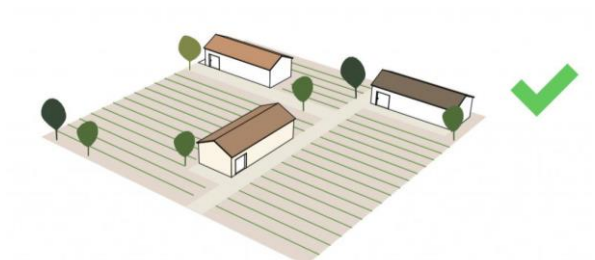

Felújításnál az eredeti tetőmagassághoz, valamint a környező pincék tetőmagasságához javasolt igazodni.

A tetőforma kialakításánál ne térjünk el a területen hagyományos tetőformáktól.

Homlokzatok, színek

Az épületek vakolatfestésénél javasolt fehér, tört fehér színek használata, a homlokzatok felújítása az eredeti állapot megóvására törekvő módon történjen.

Nyílászárók, homlokzatszínek

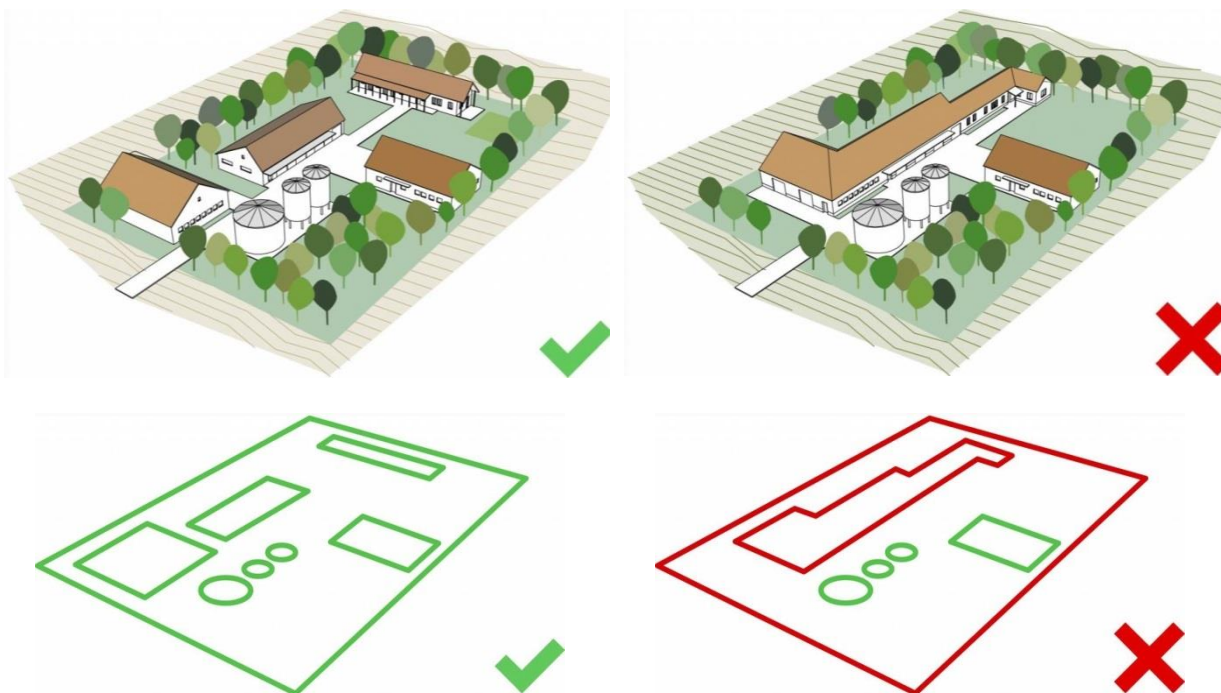
Javasolt a fa nyílászárók alkalmazása, továbbá a hagyományos deszkaoromzat megőrzése.

A pincesor épületein kerüljük a homlokzatszínek, az eredeti jelleg megtartása a cél.

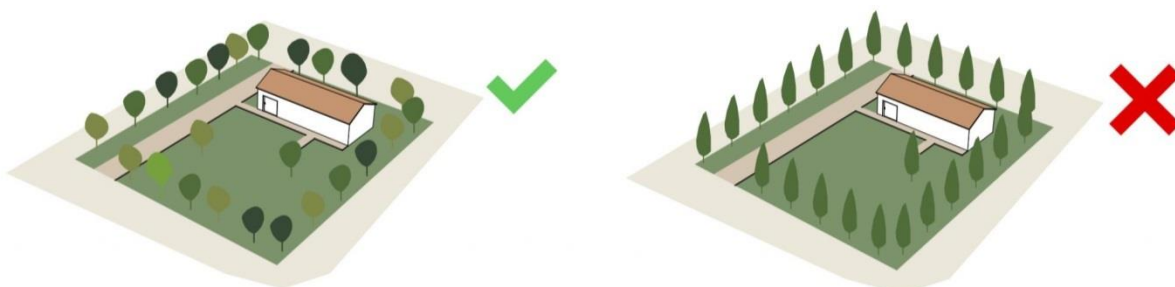
Kereskedelmi, szolgáltató terület

Telepítés

A kereskedelmi, szolgáltató területen a szabadon álló beépítési mód jellemző. Új épület létrehozásakor ezt vegyük figyelembe.

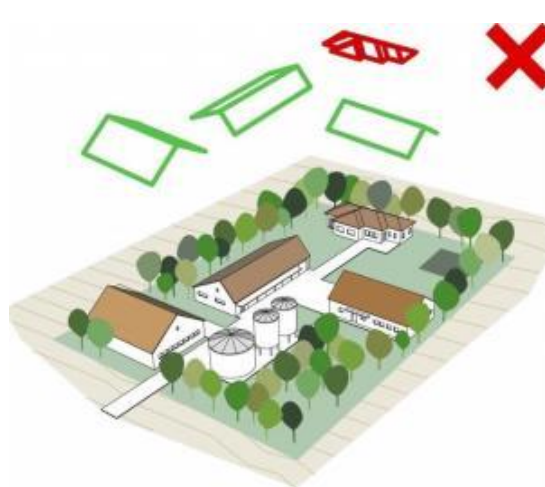
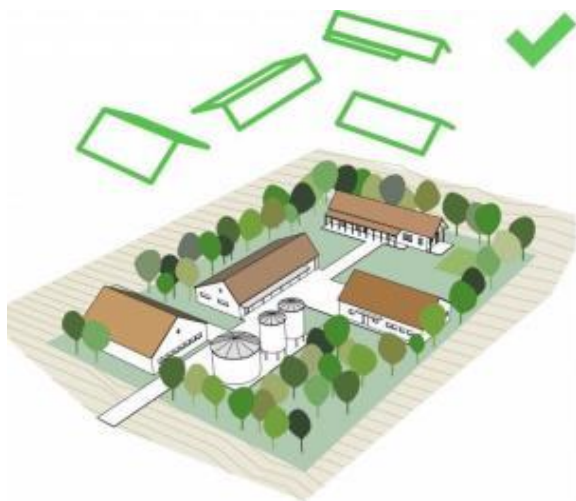

A nagyobb kereskedelmi, gazdasági, szolgáltató területet úgy építjük be, hogy szabadonálló beépítési móddal több önálló gazdasági épületet telepítsünk le egy központi udvar köré. Az összefüggő, léptékében nagyobb épület tájidegen, környezetéhez nem alkalmazkodik.

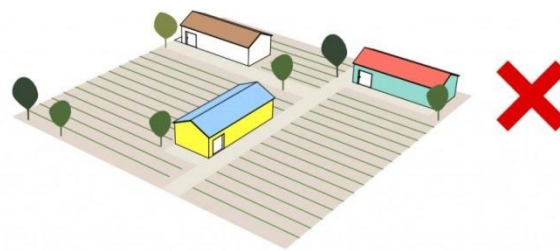
Az épület takarása során a tájra jellemző, őshonos növényzetet alkalmazzunk, a fajok változatosságával és elhelyezésével a természetességet erősítsük.

Épületmagasság, tetőforma

Az épületek magastető formájának kialakítása során javasoljuk nyeregtető használatát. Az összetett tetőforma tájidegen, ezért nem ajánlott ezeken a területeken.

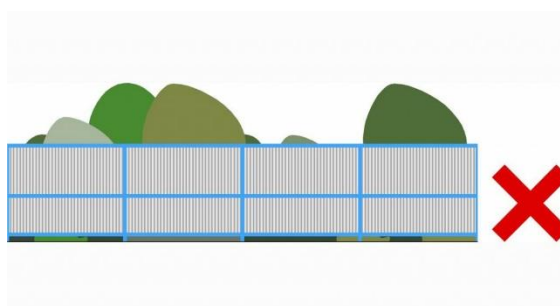
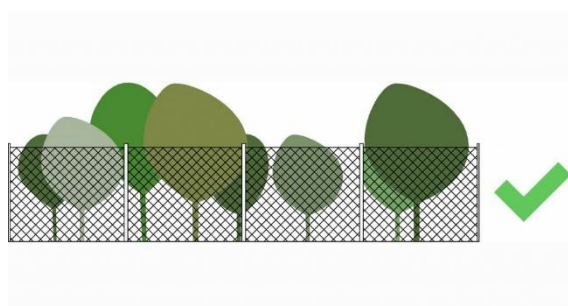
Anyaghasználat, színek

Az épületek burkolására természetes hatású anyag javasolt. A színek használata során is törekedni kell a természetességre, ne használjunk rikító, erős színárnyalatokat.

Kerítések

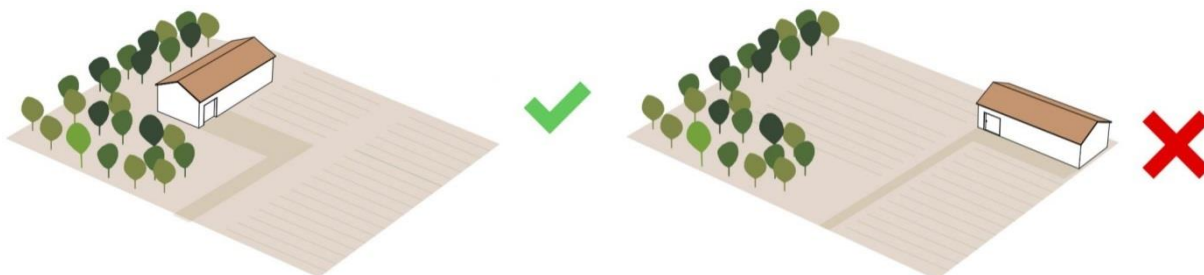
Mivel a kereskedelmi, szolgáltató terület a lakott területekbe ágyazódva, illetve azok közvetlen szomszédságában található javasolt az áttört kerítések alkalmazása, az átlátható településképp érdekében. A kerítés mellé többszintű növénytelepítést javasolunk kialakítani.

Mezőgazdasági terület

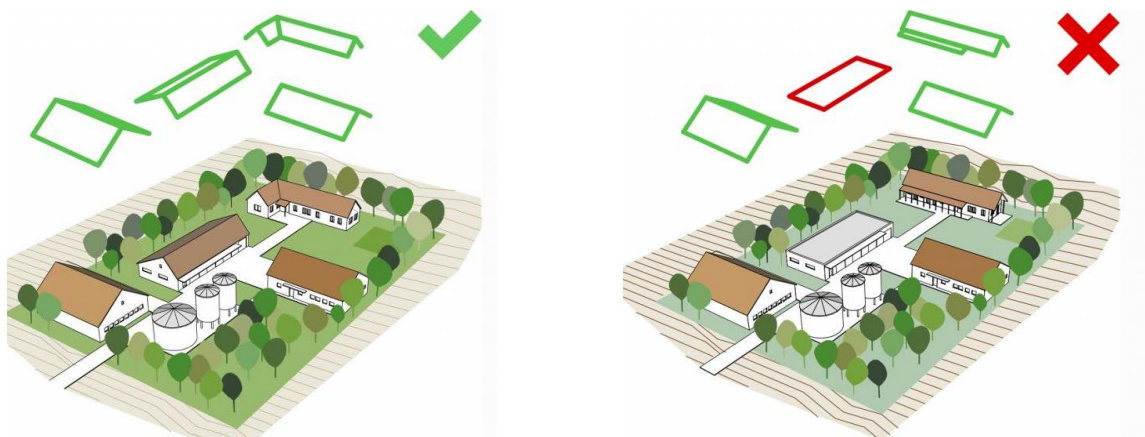
A hagyományos tájhasználat és a táji, természeti értékek megőrzése érdekében a mezőgazdasági terület az épületek, építmények elhelyezése szempontjából gyepterület, nádas művelési ágú és általános mezőgazdasági terület kategóriákba sorolható. A gyepterület (rét, legelő) vagy nádas művelési ágú telkek nem beépíthetők.

Telepítés

A különálló, kisebb léptékű épületek könnyebben tájba illeszthetők, védőfásítással takarhatók. Az összefüggő, léptékében nagyobb épület tájidegen, környezetéhez nem alkalmazkodik. Az építmények telepítése szabadon álló módon, tájba illesztve történjen.

Épületmagasság, tetőforma

A mezőgazdasági területeken csak magastetős épületek létesítése javasolt, az előírt tetőhajlásszög betartásával. Meglévő lapostetős épületek esetén javasolt extenzív zöldtető kialakítása, amely szigetel, egyben javítja az épület megjelenését.

Tájbaillesztés

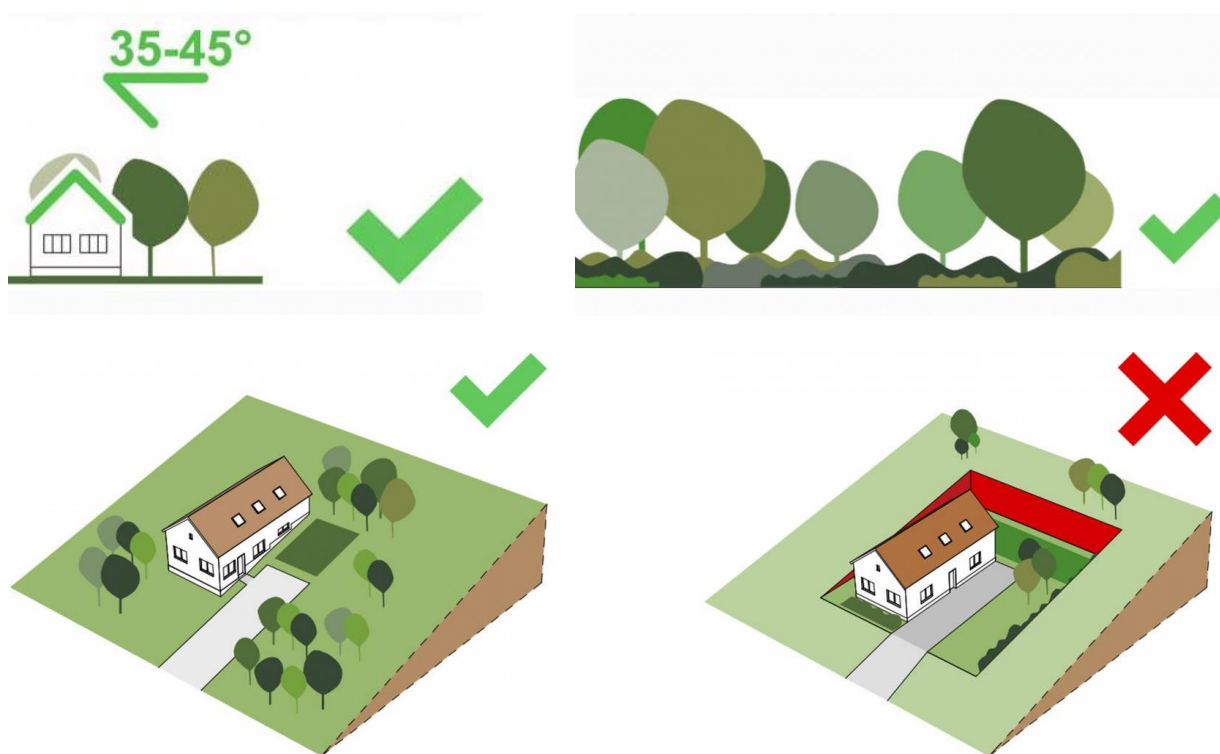

Az épület takarása során a tájra jellemző, őshonos növényzetet alkalmazzunk.

Erdős karakterű terület

A közigazgatási területen gazdasági-, védelmi erdőterületek találhatóak, a területen elhelyezhető építményekre vonatkozó előírásokat a Helyi Építési Szabályzat tartalmazza.

Védelmi erdőterületen nem helyezhetők el épületek, építmények.

A gazdasági erdőterületeken telepíthető épületeket is tájba illő módon, hagyományos szerkezettel és természetes anyaghasználattal javasoljuk kialakítani.

A területen kizárólag magastetős, 35-45 fokos tetőhajlásszögű épület helyezhető el szabadon álló beépítési módon. Az épület terepre illesztése a terepviszonyokhoz illeszkedő módon történjen.

Kerítés használata nem javasolt.

Közterületek településképi útmutatója

A ház és a kerítés előtti utcakép

A virágos, zöld utcák fontos elemei a harmonikus településképek és az élhető településnek. Az utcákon, közterületen lévő növényzet fontos szerepet játszik a település lakóinak életében.

Váchartyán zöldfelületekkel jól ellátott település, az utcák többségén fák, cserjék, vagy sövények, színes virágkiültetések színesítik az utcaképet.

Több utcában – többek között a Fő úton is – jellemző a közterületen gyümölcsfák ültetése. A Fő út mentén, a Kántor köz és a Dózsa György utca közötti szakaszon szép idős diófák borulnak a járda fölé, árnyékot és védelmet nyújtva az időjárás viszontagságai ellen. A meglévő idős fák megőrzésre javasoltak, azonban új fák közterületre telepítése esetén inkább a kevesebb kezelést igénylő, őshonos dísfák alkalmazása javasolt.

Utcabútorok

A település arculatát esztétikussá, hangulatát otthonossá teszik a közterekre kihelyezett, egységes utcabútorok.

A buszmegállóba, közterekre elhelyezett utcabútorokat javasolt a meglévőkhöz illeszkedő módon kivitelezni.

A Könyvtár előtti tér felújításakor kihelyezett öntöttvas lámpatestek, valamint öntöttvas lábazatú, deszkázott padok alkalmazását javasolt a település más területein is alkalmazni.

Közpark, játszótér

A 2017 nyarán átadott új játszóér játszószereli szintén követik a természetes anyag- és színhasználatot, a fa játszószereli illeszkeenek a patakparthoz közeli természeti környezetbe.

A –részben– a természetes növényzet megtartásával kialakított park idős fái –köztük a vízparti jegyeket viselő éterek és fűzek–, illeszkeenek a táji adottságokhoz, és az élőhely jellegzetességeit is őrizve árnyékot adnak és élőhelyet biztosítanak.

Példák homlokzatképzésre

A hagyományos homlokzati elemek megtartása, hagyományos anyagok használata követendő új építés, vagy felújítás esetén is. Felújításkor a korszerű igények megvalósítása és a hagyományos elemek megtartása harmonikusan történjen, a jellegzetes arányok figyelembevételével.

Nagyobb tömegű új épületek építésénél javasolt a homlokzat vizuális tagolása, a környezetre reagáló, de a jelenkor igényeinek megfelelő kialakítással.

A homlokzatzsízítésre szép példa a hagyományos téglaburkolat használata, valamint a fából készült oromzat. Váchartyánon több példát is találhatunk a téglaburkolattal ellátott homlokzatzsízítésre, a faoromzat szintén felbukkan több lakóépületen, többek között a pincesoron.

Fő út 72. szám alatti lakóépület harmonikus homlokzattagolásával, terméskővel díszített lábazatával és halványsárga színezésével jó példaként említhető. Az ablakok jó ritmusának megőrzése, a belső redőnytokos árnyékolás nyílászárók tekintetében is kellemes összhatást biztosít.

Az épület nemrég kapott új cserépfedése szintén illeszkedik a településen javasolt anyaghasználathoz.

Parasztház korszerű felújítására a Fő úton látható jó példa. A régi, kőtornácos hosszúház, amelynek oromzatos kontytetejét felújították, hátul új, a mai igények kiszolgálására kialakított szélesebb toldalékot kapott. A tornác felől az oldalsó bejárat is korszerű üvegajtó, amelynek köszönhetően a belső tér több fényt kaphat.

Az utcafronti ablakok többosztatú, fa nyílászárók, illeszkednek a lakóépület eredeti karakteréhez, valamint a padlásablakok megjelenéséhez. A fehér vakolat és cseréptető alkalmazásával az épület a hagyományokat megőrző, mégis korszerű megjelenést kapott.

Kerítések, kertek

Nyílászárók

Részletek

Műszaki berendezések elhelyezése

Általánosan javasolható, hogy lakóépületek utcai homlokzatára ne kerüljenek antennák, klímaberendezések külső egységei, riasztók. Napkollektort, napelemet is javasolt a tető utcáról kevésbé látható részére elhelyezni.

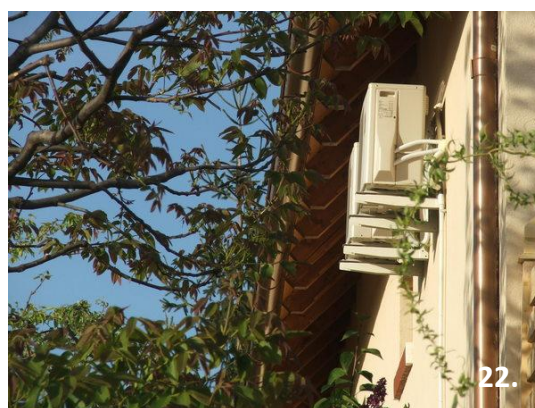
Az utcakép megóvása érdekében, a műszaki berendezések az épület oldalsó, vagy hátsó traktusán kerüljenek elhelyezésre, esetleg a kertben álló melléképületre.

Amennyiben a tetőre kerülnek, ne emelkedjenek jelentősen a tetősíkja fölé.

21.

<http://napelem.net/>

22.

VÁCHARTYÁN KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATÁNAK MEGBÍZÁSÁBÓL

Tervező

Pro Regio Közép-Magyarországi Regionális Fejlesztési és
Szolgáltató Nonprofit Közhasznú Korlátolt Felelősségű

Társaság

Cím: 1146 Budapest, Hermina út 17.

Tel: +36-1-471-8955

Fax: +36-1-471-8975

E-mail: proregio@proregio.hu

Honlap: www.proregio.hu

Készítették:

Gutai Berta
Huzián Zsófia
Dr. Mérei András
Mészáros Dóra

FOTÓK:

Jelöletlen fotók: Pro Régió Kft.

Jelölt fotók:

1-3: www.mapire.eu

4-7: Váchartyán Község Önkormányzatának facebook oldala

8-11, 13, 15, 18, 20: Hornyák Balázs

12: Schön Mihály

14: mapio

16-17, 19: vasutallomasok.hu

21-22: napelem.net